

Til lovforslag nr. L 148. Betænkning afgivet af Kulturudvalget den 28. februar 1996

Betænkning

over

Forslag til lov om forskning ved arkiver, biblioteker, museer m.v.

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til kulturministeren, som denne har besvaret skriftligt. Et af udvalgets spørgsmål til kulturministeren og dennes besvarelse heraf er optrykt som bilag til betænkningen.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Dansk Folkepartis medlem) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et mindretal inden for flertallet (Venstres medlemmer af udvalget) finder dog, at formuleringen i lovforslagets § 1 om, at loven gælder for institutioner, hvor forskning er en »væsentlig forudsætning«, lægger op til en for tæt sammenhæng mellem forskning og varetagelsen af institutionernes hovedopgaver og derfor kan føre til en uheldig og utilsigtet forskydning i forskningsbibliotekernes opgaver.

Mindretallet deler de betæneligheder, der er kommet til udtryk i høringssvarene vedrørende udarbejdelsen af 4-årige forskningsplaner for meget små institutioner. En sådan plan vil være særdeles vanskelig at udarbejde, hvis

den skal være detaljeret, og hvis den skal være meget overordnet, kan den let blive uinteressant.

Endelig finder mindretallet, at det kan være et problem, hvis der oprettes et meget stort antal forskningsudvalg bare for de 14 institutioner, lovforslaget omhandler, idet det bl.a. kan blive vanskeligt at rekruttere tilstrækkelig mange kvalificerede eksterne medlemmer. Mindretallet finder i det hele taget, at de muligheder, der findes i lovforslaget for at minimere bureaukratiet, herunder nedsættelsen af fælles forskningsudvalg, jf. § 4, stk. 7, bør udnyttes i størst mulig grad.

Et *mindretal* (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Det foreliggende lovforslag giver kulturministeren vide rammer for, hvilke institutioner der er omfattet af denne lov. Dansk Folkeparti mener, at der må være grænser for, hvad der skal lovgives om i Danmark, og kan ikke se noget umiddelbart behov for denne lovgivning.

Hanne Andersen (S) fmd. Søren Hansen (S) Eva Fatum (S) Poul Qvist Jørgensen (S)
Peder Sass (S) Margrete Auken (SF) Elsebeth Gerner Nielsen (RV) Aage Frandsen (SF)
Peter Duetoft (CD) Ester Larsen (V) Helge Sander (V) Lars Løkke Rasmussen (V) nfmd.
Hans Christian Schmidt (V) Torben Rechendorff (KF) Agnete Laustsen (KF)
Brian Mikkelsen (KF) Ole Donner (DF)

Fremskridtspartiet og Enhedslisten havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag

Et af udvalgets spørgsmål til kulturministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 2:

»Der ønskes en redegørelse for de i § 1, stk. 2, § 2, stk. 2, § 4, stk. 7, § 5, § 10, § 11 og § 13, stk. 2, foreslåede bemyndigelser til kulturministeren. Hvad er baggrunden for bemyndigelserne, og hvorledes tænkes de anvendt?«

Svar:

Lovforslaget er en opfølgning på forskningsministerens lov om sektorforskningsinstitutioner. Sektorforskningsloven omfatter ikke de arkiver, biblioteker, museer m.v., som tidligere havde status som sektorforskningsinstitutioner. Af bemærkningerne fremgår det, at der i Kulturministeriets lovgivning vil blive fastlagt retningslinjer for forskningen på disse institutioner svarende til retningslinjerne for sektorforskningsinstitutionerne. I lovforslaget har jeg derfor i videst muligt omfang tilstræbt at skabe parallelitet til sektorforskningsloven. Således er § 1, stk. 2, og § 5 til § 11 direkte paralleller til bestemmelser i sektorforskningsloven.

Jeg har følgende kommentarer til de enkelte bemyndigelser:

§ 1, stk. 2

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, vil Kulturministeriet i samarbejde med ministeriets rådgivende forskningsudvalg fastsætte de forskningsmæssige krav, som institutionerne skal leve op til for at blive omfattet af lovforslaget. Som udgangspunkt vil de institutioner, som jf. bemærkningerne til lovforslaget hidtil har haft status som sektorforskningsinstitutioner, blive omfattet af lovforslaget. Skulle det vise sig, at enkelte institutioner ikke kan leve op til disse forskningsmæssige krav, giver bemyndigelsen mulighed for at opheve deres status som forskningsinstitutioner. På længere sigt giver bemyndigelsen naturligvis også mulighed for at lade nye institutioner omfatte af lovforslaget.

§ 2, stk. 2

Kulturministeriet oprettede i 1994 et rådgivende forskningsudvalg. Udvalget rådgiver ministeriet i forskningsspørgsmål, herunder om initiativer til styrkelse af rammerne for forskningen på Kulturministeriets institutioner. I den sammenhæng kan der fra tid til anden være behov for systematisk at få belyst specifikke forskningsmæssige problemstillinger på tværs af institutionerne.

§ 4, stk. 7

Det kan vise sig hensigtsmæssigt at etablere fælles forskningsudvalg for mindre institutioner med beslægtet forskning. Det gives der mulighed for med bemyndigelsen.

§ 5

Det fremgår af bemærkningerne til forskningsministerens forslag til lov om sektorforskningsinstitutioner, at der i dag er tre hovedtyper af statslige forskningsinstitutioner: Højere læreanstalter, sektorforskningsinstitutionerne samt arkiver, biblioteker, museer m.v., og at forskningen inden for hver af de tre sektorer i videst muligt omfang bør sikres ensartede rammebetingelser. I lovens § 4, stk. 3, bemyndiges forskningsministeren til at fastsætte regler for ansættelsesprocedurer og fagkyndig bedømmelse ved ansættelse af videnskabelige medarbejdere.

I Forskningsudvalgets betænkning over forslag til lov om sektorforskningsinstitutioner lægger udvalget vægt på, at en lov om forskning på arkiver, biblioteker, museer m.v. må skabe grundlag for, at disse institutioners forskere ansættes på tilsvarende vilkår, som det kommer til at ske i sektorforskningsinstitutionerne under hensyntagen til de eventuelle forskelle, der måtte være med hensyn til behov og forudsætninger.

Bemyndigelsen i § 5 skal i givet fald bruges til at sikre, at ansættelsesvilkårene for forskere på Kulturministeriets forskningsinstitutioner

Bilag til bet. o. lovf. vedr. forskning ved arkiver m.v.

udvikler sig i overensstemmelse med ansættelsesvilkårene for forskere inden for den øvrige statslige forskningssektor. Det er bl.a. af stor betydning for mobiliteten mellem de tre sektorer.

§ 10

På en række af Kulturministeriets forskningsudøvende institutioner er der gennemført eller skal der gennemføres forskningsevalueringer. Sådanne forskningsevalueringer bør udføres i overensstemmelse med nogle generelle retningslinjer, som sikrer, at evalueringerne bliver uvildige og udføres i et hensigtsmæssigt samspil med den evaluerede institution.

Jeg vil lægge vægt på, at sådanne retningslinjer i givet fald harmonerer med de principper for forskningsevalueringer, som formuleres i det statslige forskningsrådgivningssystem.

§ 11

Der kan opstå en situation, hvor særlige forhold på en institution bevirker, at en bestemmelse i lovforslaget er uhensigtsmæssig. I så fald vil det kunne komme på tale at bringe undtagelsesbestemmelsen i anvendelse.

§ 13, stk. 2

Forskningsudvalg i henhold til lovforslagets § 3 og § 4 skal være nedsat inden 1. juli 1997. Det vil formodentlig ikke give anledning til problemer. Skulle der imidlertid være saglige argumenter for, at denne tidsfrist er uhensigtsmæssig for en institution, kan den eventuelt forlænges. Dermed muliggøres en fleksibel iværksættelse af lovforslaget.